

ישראל נקייה ממוקשים!

8 בפברואר 2010

לכבוד	לכבוד
מר אהוד ברק	מר בנימין נתניהו
שר הביטחון	ראש הממשלה
משרד הביטחון	משרד ראש הממשלה
הקריה, תל אביב	<u>ירושלים</u>

שלום רב,

הנדון: פינוי המוקשים הבלתי מבצעיים בישראל

אנו, הארגונים החברים בקואליציה "ישראל נקייה ממוקשים!", פונים אליכם בזאת בקריאה לטיפולכם הדחוף לפינוי כל המוקשים הבלתי מבצעיים במדינה.

מאות אלפי מוקשים שהוגדרו על ידי צה"ל כבלתי מבצעיים ממשיכים לגבות קרבנות מדי שנה. רק אתמול איבד דניאל יובל בן ה-11 את רגלו בזמן ששיחק בשלג בגולן. תקרית זו מצטרפת לשורה של מקרים, מהם שלושה שאירעו בחודש אחד בלבד בשנה שעברה ואחד מהם שהסתיים במוות¹. בישראל אין כל מדיניות מוסדרת לפינוי מוקשים, למרות ההסכמה במערכת הביטחון כי רוב שדות המוקשים אינם מבצעיים, וקביעת מבקר המדינה בעניין. התוצאה היא פגיעה מתמשכת באזרחים.

הנתונים בעולם מראים כי מוקשים נגד אדם פוגעים כמעט אך ורק באזרחים, ורוב הנפגעים הם ילדים. משום כך, חתמו רוב מדינות העולם, הן המתועשות והן המתפתחות, על האמנה הבינלאומית למניעת מוקשים נגד אדם, שנכנסה לתוקף ב-1999 וזיכתה את יוזמיה בפרס נובל לשלום. נכון להיום 156 מדינות התחייבו לפנות את כל המוקשים נגד אדם שהונחו בשטחן. ירדן, למשל, סיימה לפנות את כל המוקשים הצה"ליים והירדניים לאורך הגבול עם ישראל בערבה ובבקעה.

ישראל אינה חברה לאמנה. ולמרות זאת, ישראל יכולה ללמוד מפעולותיהן של מדינות אחרות, שרבות מהן פועלות תחת תנאים קשים של עוני ומלחמות, ולנקוט בצעדים מינימליים, כגון תכנית פעולה לפינוי שדות בלתי מבצעיים שאין מחלוקת כי אינם משרתים כל אינטרס בטחוני ישראלי.

ברחבי ישראל טמונים מאות אלפי מוקשים בלתי מבצעיים בשדות הפרוסים בעיקר בגולן, בערבה ובבקעת הירדן, בשטח כולל של למעלה מ-33,000 דונם. חלק מהמוקשים הונחו עוד במלחמת העולם השנייה ועדיין פעילים. אחרים

¹ אזרח נהרג בשדה מוקשים באזור מעלה גלבע ב-11 במרץ 2009: <http://dover.idf.il/IDF/announcements/09/03/1102.htm>
פועל מתאילנד נפצע קשה מפיצוץ מוקש ב-1 במרץ 2009: <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3679238,00.html>
צנחן רחיפה נפל בשדה מוקשים ב-19 במרץ 2009: <http://news.walla.co.il/?w=/1/1454665&bigmaavaron=1>

הונחו על ידי צבאות ערב לפני 1967, והיתר – על ידי צה"ל.

הימנעות מפינוי המוקשים גורמת להתפשטות הבעיה, כמו שקרה בשבועות האחרונים בערבה, כשמוקשים נסחפו בשיטפונות והגיעו לשדות מעובדים ומתקני תשתית². זו אינה בעיה חדשה, כפי שמעיד מכתב של שר החקלאות לשר הביטחון עוד משנת 1997: "... ישנן פעילויות המחויבות להיעשות מיד עם שוך השיטפון. עיכוב מביא לחוסר יכולת לכניסה לשטחים החקלאיים, המהווה פגיעה חמורה בחקלאים... שלטונות הצבא מושכים את ידם מטיפול בנושא, ומטילים אותו על הרשויות האזרחיות. יתרה מכך, הם מטילים מגבלות וחובות לעוסקים בפינוי, היוצרים מערכת ביורוקרטית מתישה, ממושכת ומורכבת"³.

בשנה שעברה מלאו 10 שנים לדוח מבקר המדינה⁴ שחשף, בין השאר, כי בתחומי מדינת ישראל מאות שדות מוקשים שאינם חיוניים עוד לביטחון המדינה, ולמרות שהם מהווים מוקדי סיכון וחלקם מונעים עבודות פיתוח שונות ועיבוד חקלאי, אין למערכת הביטחון או לגורמים ממלכתיים אחרים מדיניות יזומה לפינויים. מבקר המדינה קבע כי יש לקדם מאמץ ממלכתי לפינוי המוקשים הללו. בפועל לא נעשה דבר בנדון.

משיחות עם אנשי מקצוע האמונים על פינוי מוקשים בישראל, בלבנון ובירדן, עולה, כי מבחינה טכנית פינוי שדות המוקשים הקיימים בארץ הנו אפשרי. פעולות דומות נעשות ברחבי העולם. קיימים פרוטוקולים המונעים סכנת יתר למפנים. הדבר כבר נעשה בהצלחה רבה בישראל, במספר מקרים נקודתיים שבהם נענתה המערכת הביטחונית ללחץ לפנות שדות מוקשים מסוימים, כמו בפארק הירדן. יתירה מזאת: חברות אזרחיות ישראליות נשכרות לפנות מוקשים במקומות שונים בעולם.

עיקר המכשול נובע מהעדר החלטה של הדרג המדיני והעדר תכנית פעולה בעניין, הכוללת חקיקה, תקצוב, ולוח זמנים לפינוי.

ישראל צריכה ויכולה לדאוג לביטחון אזרחיה ותושביה, וכן לביטחונם של רבבות הילדים והמבוגרים מהארץ ומחו"ל המטיילים בשמורות הטבע בגולן, בערבה ובבקעת הירדן, כמו גם לשפר את תדמיתה הבינלאומית, ולשם כך לפנות את כל המוקשים הבלתי מבצעיים שבשטחים תחת אחריותה. בכך תצטרף למשפחה הגדולה של מדינות שניקו את אדמתן מ"מזכרות" מסוכנות ומיותרות אלו.

אנו שבים וקוראים לכם לטפל בדחיפות האפשרית בפינוי שדות המוקשים שאינם מבצעיים.

בכבוד רב,

דיאן אור

רכז הקואליציה

טל' 054-6707106

העתק: שרי הממשלה; חברי הכנסת

² חשש בערבה: מוקשים נסחפו בשיטפונות, 3 בפברואר 2010: <http://www.inn.co.il/News/News.aspx/200131>

³ דו"ח שנתי 50 א', פרק מערכת הביטחון, משרד מבקר המדינה, 1 באוקטובר 1999.

⁴ ראו שם.